

Fahim vanaf eind juli in de bioscoop

Sprookje over illegale schaker

Naast de dramatische geschiedenis van de titelheld valt er volop te gniffelen in *Fahim*, waarin een norse schaakcoach in Frankrijk een spontaan schaaktalentje uit Bangladesh onder zijn hoede neemt. Deze authentieke, inspirerende speelfilm draait vanaf eind juli in de bioscoop.

Toen ik als beginnend clubschaker Loek van Wely medio jaren 80 interviewde voor een regionaal blad vroeg ik of hij een potje wilde schaken, om het gesprek wat beter op gang te krijgen. De pas 13-jarige Brabander, die zojuist Nederlands kampioen in zijn leeftijdscategorie was geworden, keek me aan of ik een grapje maakte. Diezelfde zelfverzekerde blik zie je terug in het Franse drama *Fahim*, dat is geïnspireerd op de turbulente geschiedenis van een nog jonger schaaktalentje uit Bangladesh dat samen met zijn vader in Parijs belandde en zou uitgroeien tot een nationale bekendheid.

Vluchten voor hoopvolle toekomst

We schrijven mei 2011 als in de hoofdstad Dacca een gewelddadig oproer wordt neer-

geslagen. De politie dreigt om het in eigen land beroemde schaaktalent Fahim Mohammad Alam te ontvoeren, omdat zijn vader Nura een van de demonstranten is. Aangezien het gezin, dat verder bestaat uit moeder en twee meisjes, het ook niet breed heeft, besluit vader met zijn zoon te vertrekken, hopend op een kansrijke toekomst in Frankrijk.

Na een enerverende tocht per bus, boot, vrachtwagen, op het dak van een trein, tuktuk, vliegtuig en tram komen ze aan in Parijs. Ze hebben slechts geld voor drie overnachtingen, belanden op straat en later in een asielcentrum. Het lukt Nura niet om een structurele baan te vinden, zodat kans op een verblijfsvergunning is verkeken en het duo in de illegaliteit belandt. Ondertussen ontdekken ze een gerenommeerde schaakschool en weet Fahim toptrainer Xavier Parmentier al snel te overtuigen van zijn kwaliteiten én zijn ambitie om wereldkampioen te worden.

Hij maakt kennis met de chagrijnige, afstandelijke en strenge coach, gespeeld door acteer-grootheid Gérard Depardieu, die ook qua postuur lijkt op de echte Parmentier. Aanvankelijk verloopt het contact zeer moeizaam, want Fahim komt regelmatig te laat en blijkt niet op zijn mondje te zijn gevallen. Xavier onderwerpt de handvol jongens en een meisje aan een onalledaagse pedagogi-

sche methode. Fijntjes wijst hij de eigenwijze Fahim op de foto's van wereldkampioenen aan de muur. Fischer was op zijn vijftiende grootmeester en Carlsen zelfs al op zijn dertiende. Bovendien is schaken geen spel, maar een oorlog tussen twee geesten. Het mag duidelijk zijn dat er uiteindelijk een mooie vriendschap tussen mentor en leerling ontstaat.

Authentiek en geloofwaardig

Fahim is niet de eerste en ook niet de laatste schaakfilm waarin een coach een minderjarig talent onder zijn hoede neemt. Het allerbekendst is *Searching for Bobby Fischer* (1993) waarin een nog strengere schaakleraar, gespeeld door Ben Kingsley, de pas zevenjarige Josh in de voetsporen van diens grote voorbeeld wil laten treden. Ook *Life of a King* (2013) over kansloos geachte jongeren in Washington en *The Dark Horse* (2015) over een bipolaire schaakleraar in Nieuw-Zeeland die Maori-jongeren wil behoeden voor criminaliteit, zijn bijzonder inspirerend.

Het sterke punt van *Fahim* is de geslaagde combinatie van schaken en politiek, zonder te verzanden in saale uiteenzettingen of overdreven sentimentaliteit. Terwijl Nura probeert te overleven in een vluchtelingenkamp wordt zijn zoon steeds bij andere ouders van zijn medeleerlingen ondergebracht, totdat alles in het honderd dreigt te lopen. Acteur Assad Ahmed speelt de titelrol met een ontwapenende oprechtheid en bovendien zijn de getoonde schaaktechnieken geloofwaardig, iets wat je vaak mist in speelfilms. De beste schaker ter wereld zou Fahim niet worden, maar wel voor velen een bron van bezieling.

